

**Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра цивільно-правових дисциплін,
трудового та**

аграрного права;

**кафедра державно-правових дисциплін та
міжнародного права**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

**здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
денної (або заочної) форми навчання, спеціальності: 081 «Право»**

Харків 2023

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Спеціальність **081 Право**

Форми навчання: **денна, заочна**

Затверджено

Рішенням Вченої Ради факультету
менеджменту адміністрування та права ДБТУ
протокол від «18» квітня 2023 року № 8.
Рішенням Науково-методичної Ради факультету
менеджменту, адміністрування та права ДБТУ
протокол №8 від 25.04.23

Харків 2023

Методичні вказівки щодо проходження навчально-виробничої практики здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної (або заочної) форми навчання, спеціальності: 081 «Право». Державний біотехнологічний університет. Укладачі: Шинкарьов Ю.В., Москаленко О.В., Дуюнова Т.В., Грохольський В.П., Микитюк В.О. 2023. 27 с.

Узагальнено та систематизовано навчально-методичний матеріал щодо проходження здобувачами навчально-виробничої практики та підготовки комплекту необхідної документації для подальшого захисту матеріалів практики.

Автори:

завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін, трудового та аграрного права к.ю.н., доц. Шинкарьов Ю.В.;

декан факультету менеджменту, адміністрування та права д.ю.н., проф. Москаленко О.В.;

завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін та міжнародного права д.е.н., доц. Дуюнова Т.В.;

доцент кафедри цивільно-правових дисциплін, трудового та аграрного права к.ю.н. Грохольський В.П.;

доцент кафедри державно-правових дисциплін та міжнародного права к.п.н., доц. Микитюк В.О.

Рецензенти:

Павленко Тетяна Анатоліївна – доцент кафедри державно-правових дисциплін, кримінального права та процесу, кандидат юридичних наук, доцент;

Корабель Марія Георгіївна – доцент кафедри державно-правових дисциплін, кримінального права та процесу, кандидат юридичних наук, доцент.

Затверджено: *Рішенням Вченої Ради факультету менеджменту адміністрування та права від «18» квітня 2023 року № 8.*

Рішенням Науково-методичної Ради факультету менеджменту, адміністрування та права ДБТУ протокол №8 від 25.04.23

Відповідальний за випуск: к.ю.н., доц. Шинкарьов Ю.В.

ЗМІСТ

1. Загальні засади організації та проходження навчально-виробничої практики здобувачами вищої освіти першого бакалаврського рівня освіти із спеціальності 081 «Право»
 - 1.1 Мета та завдання навчальної практики
 - 1.2 Організація практики
 - 1.3 Керівництво практикою
2. Обов'язки здобувача вищої освіти під час проходження практики
3. Зміст практики
4. Підведення підсумків навчально-виробничої практики
5. Критерії оцінювання
6. Додатки
 - 6.1 Зразок звіту про проходження практики
 - 6.2 Зразок щоденника проходження практики
 - 6.3. Зразок (вимоги) щодо оформлення характеристики на здобувача-практиканта.

1. Загальні засади організації та проходження навчально-виробничої практики здобувачами вищої освіти із спеціальності 081 «Право»

Навчально-виробнича практика здобувачів вищої освіти є важливою складовою частиною забезпечення процесу підготовки фахівців належного рівня у вищих навчальних закладах із засвоєнням ними відповідних компетенцій, що передбачені відповідним стандартом вищої освіти та відповідною освітньо-професійною програмою за спеціальністю (081 Право). За період проходження практики здобувачі на ґрунті отриманих під час навчання теоретичних знань набувають навичок практичної роботи та вміння застосовувати отримані під час навчання теоретичні знання у практичних ситуаціях.

Так, в процесі проходження практики, відповідно до Освітньо-професійної програми «Право» першого бакалаврського рівня вищої освіти здобувачі засвоюють такі:

Загальні компетентності: ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним; ЗК9. Здатність працювати в команді; ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми; ЗК14. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності; ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні компетентності: СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві; СК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи; СК7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як:

конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право; СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права; СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти; СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції; СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності; СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації; СК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування; СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

А також досягти *програмних результатів навчання*: ПРН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин; ПРН2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання; ПРН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел; ПРН4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми; ПРН5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю; ПРН6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему; ПРН8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин; ПРН9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій; ПРН10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію; ПРН11. Володіти базовими навичками риторики; ПРН12. Доносити до респондента матеріал з

певної проблематики доступно і зрозуміло; ПРН13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту; ПРН15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних; ПРН16. Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності; ПРН17. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи; ПРН19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права; ПРН21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки; ПРН22. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях; ПРН23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях; ПРН24. Пояснювати специфіку правової природи екологічних та земельних відносин; ПРН25. Здійснювати професійну юридичну діяльність, зокрема, шляхом правового захисту громадян та суб'єктів господарювання у сфері екологічних та земельних відносин.

Методичні вказівки щодо проходження навчально-виробничої практики здобувачів вищої освіти із спеціальності 081 «Право» Державного біотехнологічного університету розроблені у відповідності із нормативно-правовими актами у сфері освіти України і відповідними положеннями, прийнятими у Державному біотехнологічному університеті щодо проходження практики здобувачами вищої освіти: Положення про організацію освітнього процесу з використанням дистанційних технологій (<https://btu.kharkov.ua/pro-universitet/publiczna-informatsiya/normatyvna-baza/>); Положення про організацію освітнього процесу в Державному біотехнологічному університеті (<https://btu.kharkov.ua/pro-universitet/publiczna-informatsiya/normatyvna-baza/>); Положення про практичне навчання здобувачів вищої освіти та науково-педагогічну

практику аспірантів Державного біотехнологічного університету (<https://btu.kharkov.ua/pro-universitet/publiczna-informatsiya/normatyvna-baza/>) .

У відповідності із стандартом вищої освіти зі спеціальності 081 «Право» не менше 15 кредитів ЄКТС повинно спрямовуватися на практику у сфері права, зокрема, на базі юридичних служб органів місцевого самоврядування, органів законодавчої та виконавчої влади, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, нотаріату, юридичних клінік закладів вищої освіти, у тому числі, обов'язковим є проходження практики в обсязі не менше 5 кредитів ЄКТС або в судах, або в системі прокуратури, або адвокатури. Відповідно до вказаного положення базами проходження практики є юридичні особи публічного та приватного права, які здійснюють діяльність з правозастосування, зокрема, юридичні служби органів місцевого самоврядування, органів законодавчої та виконавчої влади, підприємств, установ та організацій, незалежно від форми власності, органи суду, прокуратури, адвокатури, нотаріату, юридичні клініки закладів вищої освіти.

Визначені бази можуть використовуватися здобувачами вищої освіти як колективно, так і індивідуально. База проходження практики може бути обрана здобувачем вищої освіти самостійно (за погодженням із ДБТУ), за умов відповідності її вищеназваним вимогам. Рішенням кафедри призначаються керівники практики від Університету і затверджуються відповідним наказом ДБТУ. Керівники практики організують проходження практики, здійснюють контроль за графіком її проходження, забезпечують якість проходження практики та надають відповідні поради та консультації та допомогу у підготовці комплексу документації, що представляється на кафедру після завершення проходження практики та перед захистом її результатів. За керівниками практики закріплюються здобувачі вищої освіти, які мають після закінчення практики скласти звіт, щоденник проходження практики та надати необхідний комплекс документації по завершенні

проходження практики. Керівництво практикою від кафедр здійснюється та контролюється на відповідних базах її проходження протягом всього строку проходження практики..

1.1 Мета та завдання практики.

Основною метою навчально-виробничої практики є засвоєння здобувачами вищої освіти практичних навичок діяльності, в тому числі в галузі правозастосування, в підприємствах, установах, організаціях в незалежності від форм власності; поглиблення теоретичних знань засвоєних здобувачами вищої освіти під час навчання в Університеті; формування у здобувачів вищої освіти професійних компетентностей, необхідних для виконання обов'язків пов'язаних з обійманням певної посади у майбутньому, оволодіння необхідними навичками практичної роботи пов'язаних із сучасним документообігом та процесуальною діяльністю.

Під час проходження навчально-виробничої практики здобувачі вищої освіти повинні вивчити, проаналізувати та вміло застосовувати необхідні нормативно-правові акти, що визначають форми та методи правозастосування на конкретній базі проходження практики; засвоїти необхідні компетентності, передбачені Освітньо-професійною програмою; отримати навички складання комплексу процесуальних документів; отримати навички практичної роботи, що дозволить полегшити в майбутньому реалізацію здобувача вищої освіти як фахівця у галузі права.

Завданнями навчально-виробничої практики є: 1) вивчення нормативно-правової бази, пов'язаної із існуванням, функціонуванням, виконанням професійних обов'язків у межах відповідної бази практики; 2) належне вивчення структури, організації, форм і методів реалізації поставлених перед службовими особами бази практики завдань та виконання трудових обов'язків; 3) практичне застосування нормативно-правових актів,

що регулюють функціонування баз практики, а також норм, які службові особи відповідної бази практики застосовують у своїй діяльності при виконанні трудових обов'язків; 4) самостійне складання комплексу процесуальних документів, пов'язаних з функціонуванням відповідної бази практики та в межах кола обов'язків службових осіб відповідної бази практики.

Під час проходження практики під керівництвом уповноваженої особи (керівника від бази практики), здобувач виконує завдання, пов'язані з веденням та організацією діловодства, обліком документації, виконанням обов'язків пов'язаних із специфікою правозастосування, що здійснюється службовими особами відповідної бази практики.

1.2 Організація практики

Керівник практики призначений відповідною кафедрою і затверджений наказом Університету під час Установчої конференції проводить ознайомлення здобувачів із методичними вказівками, завданнями проходження практики, обов'язками під час проходження практики і базами практики на які розподілені здобувачі.

По прибутті на базу проходження практики здобувачі зобов'язані представитися керівнику практики від бази проходження і повідомити про сукупність обов'язків, що покладаються на здобувача і документи які в майбутньому засвідчать результативність проходження практики (в залежності від типу бази проходження практики), особлива увага повинна бути зосереджена на комплексі обов'язкових документів, які повинен отримати здобувач після закінчення навчально-виробничої практики. За час проходження практики здобувачі повинні виконати поставленні завдання та підготувати комплект процесуальних і звітних документів враховуючи особливості конкретної бази практики. На здобувача не можуть покладатися

обов'язки: що протирічать положенням чинного законодавства; не обумовлені метою проходження практики; що виходять за межі трудових обов'язків працівників бази практики; які не відповідають направленості бази практики; які не обумовлюють засвоєння компетентностей передбачених Освітньо-професійною програмою зі спеціальності 081 Право. Після завершення проходження практики відповідно виділеного часу за графіком навчального процесу здобувачі надають керівнику проходження практики від Університету та на кафедрі комплекс документів, які є обов'язковими і які підтверджують факт проходження практики, виконання поставлених завдань та засвоєння необхідних компетентностей (щоденник проходження практики, звіт про проходження навчально-виробничої практики, характеристика здобувача вищої освіти видана по місцю проходження навчально-виробничої практики).

1.3. Керівництво практикою

Керівники практики від Університету призначаються кафедрою та закріплюються відповідним наказом Університету і виконують свої професійні обов'язки відповідно до посадової Інструкції та в межах власного навчального навантаження. При цьому керівники практики: 1) до початку проходження навчально-виробничої практики погоджують з базами практики визначеними Університетом (чи запропонованими здобувачем) порядок проходження практики, перелік обов'язків практикантів та комплекс документів, які повинен отримати чи підготувати здобувач; 2) провести інструктаж відносно порядку проходження практики та ознайомити здобувачів з їх правами та обов'язками під час проходження практики та відповідними нормами чинного законодавства; 3) довести до здобувачів вищої освіти завдання проходження навчально-виробничої практики; 4) ознайомити здобувачів вищої освіти із графіком проходження навчально-виробничої практики відповідно до графіку навчального процесу;

5) повідомити здобувачів про особливості оформлення необхідних документів (щоденник, звіт та характеристика) – на ґрунті прикладів запропонованих методичними вказівками; 6) ознайомити із системою, порядком та критеріями оцінювання практики, про порядок підготовки звіту щодо її проходження; 7) постійно надавати необхідну допомогу та консультації здобувачам при вирішенні питань, що виникають при проходженні практики; 8) здійснювати поточний контроль за відвідуванням бази практики здобувачами вищої освіти та виконання ними своїх завдань; 9) надавати допомогу при створенні комплексу процесуальних документів, що повинен підготувати здобувач під час проходження практики; 10) здійснювати постійну комунікацію та взаємодію із керівниками від баз практики.

Керівник практики від бази проходження практики: 1) ознайомлює здобувача із комплексом нормативно-правових актів, що регулюють діяльність бази практики та відповідними локальними актами; 2) визначає здобувачу робоче місце та необхідне матеріально-технічне забезпечення (у разі його наявності) на час проходження практики; 3) визначає функціональні обов'язки здобувача при проходженні практики щодо дозволяють засвоїти ним відповідні компетентності, передбачені Освітньо-професійною програмою; 4) здійснює керівництво практикою здобувачів, дає необхідні розпорядження, вказівки та завдання, в межах своєї компетенції та в межах змісту проходження навчально-виробничої практики; 5) контролює належне виконання завдань та дотримання здобувачем професійної дисципліни; 3) після успішного закінчення практики підписує щоденник і надає відповідну характеристику здобувачу вищої освіти. Щоденник та характеристика повинні бути завірені належним чином.

2. Обов'язки здобувача вищої освіти під час проходження практики

У період проходження навчально-виробничої практики здобувач вищої освіти зобов'язаний:

1. Отримати від керівника практики від Університету на установчій конференції інструктаж про проходження практики, ознайомитися із відповідним Наказом.
2. Ознайомитися із переліком компетенцій та програмних результатів, яких здобувач повинен досягти під час проходження практики;
3. Ознайомитися із переліком обов'язків, які повинен виконувати здобувач під час проходження навчально-виробничої практики;
4. Ознайомитися із методичними вказівками щодо проходження практики.
5. Ознайомитися із переліком документів, які здобувач повинен представити до Університету після проходження практики, вивчити зразки їх оформлення.
6. Своєчасно прибути до визначеної бази практики до керівника практики, отримати від нього необхідні вказівки, рекомендації та роз'яснення і приступити до виконання обов'язків здобувача-практиканта.
7. Належним чином виконувати розпорядження та завдання, які доручені керівником практики, обов'язки, покладені на здобувача-практиканта та дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку.
8. Дотримуватися норм чинного законодавства при проходженні практики;
9. Набути практичних навичок в галузі правозастосування на відповідній базі практики.
10. Скласти щоденник проходження практики, письмовий звіт про її проходження, оформити їх у відповідності із вказаним у даних вказівках прикладом і разом з іншими документами процесуального характеру, що були зібрані здобувачем під час проходження практики, представити на кафедру.

3. Зміст практики

Здобувач вищої освіти за час проходження практики:

1. Вивчає організаційну структуру бази практики;
2. Вивчає нормативно-правові акти якими регулюється правозастосовча діяльність, що здійснюється за місцем проходження практики;
3. Знайомиться з актами правозастосування, які

укладаються на базі проходження практики в результаті правозастосовної діяльності; 4. Самостійно складає проекти актів правозастосування та представляє їх у якості одного із результатів проходження практики; 5. За розпорядженням керівника від бази практики виконує завдання в межах своєї компетенції та відповідно до змісту практики; 6. Набуває необхідних компетентностей та програмних результатів, що досягаються шляхом проходження практики; 6. Збирає та оформлює комплекс матеріалів як результат проходження практики.

4. Підведення підсумків практики

Після закінчення терміну перебування на базі практики (відповідно до Наказу) здобувачі вищої освіти звітують про її проходження. Для цього, здобувач вищої освіти подає на кафедру комплект документів, який містить:

1. Звіт про проходження практики. У Вступі до Звіту здобувач вказує своє прізвище, ім'я, та по-батькові, спеціальність, номер академічної групи, базу практики, час її проходження, прізвище, ім'я по-батькові, вчене звання, науковий ступінь та посаду керівника практики від Університету та керівника практики від бази проходження практики. В Основній частині Звіту здобувач аналізує проведену роботу, вказує результати проходження практики – засвоєні компетенції, знання, уміння, навички, засвоєні в період проходження практики. У Висновках підбиваються підсумки проходження практики. Обсяг Звіту не повинен перевищувати 10 сторінок. До Звіту обов'язково додається комплект документів, з якими ознайомився або які підготував здобувач в період проходження практики.
2. Щоденник проходження практики. В ньому поденно вказуються види робіт, які виконувалися здобувачем під час проходження практики із відміткою про виконання зазначених робіт. Після закінчення практики в Щоденнику робиться відмітка про терміни проходження практики. Належним образом

оформлений щоденник разом із Звітом повинен бути перевірений і підписаний керівником практики від бази проходження практики. 3. Характеристика з місця проходження практики, яка підписана керівником від бази проходження практики та завірена належним чином. 4. Матеріали практики. До матеріалів практики належать документи та акти правозастосування чи їх проекти з якими здобувач ознайомився під час проходження практики або які він склав самостійно. Перелік таких документів не повинен містити інших документів, що не мають процесуального характеру.

5. Критерії оцінювання

Після закінчення практики здобувач вищої освіти подає на кафедру матеріали не пізніше ніж за 3 робочих днів до дня захисту практики. Під час захисту матеріалів практики здобувачу вищої освіти необхідно продемонструвати комісії набуті навички правозастосовчої діяльності, вміння складати та оформлювати процесуальні документи за напрямком проходження практики, вміння критично оцінювати зміст зробленої роботи. При оцінюванні результатів проходження практики на кінцеву оцінку впливає: якість оформлення звіту; кількість і якість представлених процесуальних документів, якість оформлення щоденнику проходження практики, характеристика здобувача під час проходження практики, вміння показати засвоєні знання, навички та компетенції під час захисту матеріалів практики.

Оцінка ECTS за результатами проходження і захисту матеріалів практики: 90 – 100 А відмінно; 82-89 В, 75-81 С добре; 67-74 D задовільно; 60-66 E, 35-59 FX незадовільно з можливістю повторного складання 0-34 F незадовільно з обов'язковим повторним пере проходженням практики.

6. ДОДАТКИ

6.1. Зразок звіту про проходження навчально-виробничої практики

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Звіт

з навчально-виробничої практики

що проходила на базі _____

Здобувача вищої освіти II/ III курсу

_____ академічної групи

спеціальності 081 «Право»

_____ (П.І.П.)

Керівник практики від бази проходження

_____ (П.І.П.)

Керівник практики від ДБТУ

_____ (П.І.П.)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

Члени комісії із захисту матеріалів практики:

Харків 20_____

Я, _____, здобувач вищої освіти _____ групи _____ курсу, проходив навчально-виробничу практику в Адвокатському об'єднанні _____ з _____ по _____ року.

Навчально-виробнича практика – невід'ємна складова процесу підготовки фахівців у вищому навчальному закладі, яка сприяє оволодінню юридичною професією. Протягом навчання здобувачі вищої освіти отримують теоретичні знання, вчимося складати процесуальні документи, а на практиці є можливість застосувати здобуті знання та закріпити їх у практичній діяльності.

В період проходження навчально-виробничої практики я виконував всі завдання, доручені мені керівником практики, також мною заповнювався *Щоденник*, у якому зафіксовано всі виконувані мною завдання за цей час.

За час проходження виробничої практики в Адвокатському Об'єднанні _____ з _____ по _____ року здійснено наступну діяльність:

1. Ознайомлення з адвокатською діяльністю.

1.1. Ознайомлення зі структурою Адвокатського об'єднання_____. Законом «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» передбачено форми здійснення адвокатської діяльності, до яких, зокрема, відноситься Адвокатське об'єднання. Адвокатське об'єднання є юридичною особою, яка створюється шляхом об'єднання двох або більше адвокатів, і діє на підставі статуту.

Адвокатське об'єднання _____ засновано у _____ року, його засновниками є _____ адвокати. Основним видом діяльності об'єднання є захист прав та інтересів фізичних та юридичних осіб в адміністративних, кримінальних, цивільних та господарських справах.

1.2. Вивчення нормативно-правових актів, які регулюють адвокатську діяльність:

- Конституцію України;
- Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод;
- Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»;

- Закон України «Про безоплатну правову допомогу».

1.3. Ознайомлення з Інтернет-ресурсами, які використовуються у діяльності адвоката:

- Електронний суд (<https://id.court.gov.ua/>);
- Судова влада України (<https://court.gov.ua>)
- Єдиний державний реєстр судових рішень (<https://reyestr.court.gov.ua>)
- Урядовий контактний центр (<https://ukc.gov.ua/>);
- Кабінет електронних сервісів (<https://kap.minjust.gov.ua/>).

1.4. Під час проходження навчально-виробничої практики я отримав досвід документального оформлення відносин адвоката з клієнтом: Статтею 26 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» передбачено, що адвокатська діяльність здійснюється на підставі договору про надання правової допомоги. Документами, що посвідчують повноваження адвоката на надання правової допомоги, можуть бути: договір про надання правової допомоги; довіреність; ордер; доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги.

2. Ознайомлення з організацією прийому громадян та надання правової допомоги.

2.1. Під час проходження навчально-виробничої практики я перебував на консультаціях з клієнтами, під час яких звертав увагу на сам процес прийому клієнта, вивчення питань адвоката та надання необхідної правової допомоги.

2.2. Навчився належному оформленню процесуальних документів.

2.3. Складав проекти процесуальних документів:

- *позовна заява про скасування постанови про притягнення особи до адміністративної відповідальності;*
- *клопотання про намір подати докази;*
- *заява про проведення судового засідання у режимі відеоконференції;*

- *відповідь на відзив по справі про стягнення вартості відновлювального ремонту автомобіля, витрат на проведення оцінки вартості відновлювального ремонту автомобіля та судового збору;*
- *апеляційна скарга на рішення суду першої інстанції по справі про відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок ДТП;*
- *заява про видачу копій рішень та виконавчих листів;*
- *відзив на позовну заяву по справі про відшкодування збитків, що стались в результаті порушення зобов'язання в сфері суміжних прав;*
- *відзив на апеляційну скаргу по справі про відшкодування матеріальної шкоди, заподіяної внаслідок ДТП;*
- *заява про видачу копії постанови Харківського апеляційного суду;*
- *клопотання про долучення доказів до матеріалів справи;*
- *клопотання про направлення матеріалів справи на дооформлення;*
- *позовна заява про скасування постанови у справі про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксоване не в автоматичному режимі;*
- *позовна заява про відшкодування майнової шкоди внаслідок дорожньо-транспортної пригоди;*
- *позовна заява про скасування постанови про накладання адміністративного стягнення;*
- *додаткова угода про погодження сторонами розміру гонорару;*
- *звіт виконаних робіт за договором про надання професійної правничої допомоги;*
- *позовна заява про відшкодування шкоди, заподіяної особі незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, їх посадовою або службовою особою, а так само незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури або суду;*
- *клопотання про врегулювання спору за участю судді;*

- *позовна заява про розірвання шлюбу;*
- *апеляційна скарга на рішення суду першої інстанції про притягнення особи до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 130 КУпАП;*
- *відзив на апеляційну скаргу у справі про відшкодування матеріальної та моральної шкоди було задоволено в повному обсязі.*

2.4. Під час проходження навчально-виробничої практики було вивчено матеріали справ, ведення яких доручено адвокатам (справи про адміністративні правопорушення, цивільні, господарські, кримінальні), а відбулося ознайомлення з:

- *матеріалами справ про притягнення осіб до адміністративної відповідальності;*
- *матеріалами справ про стягнення заборгованості за договором позики;*
- *матеріалами справ про відшкодування шкоди внаслідок дорожньо-транспортної пригоди;*
- *матеріалами справи про поділ спільного майна подружжя;*
- *матеріалами справи про відшкодування збитків, що стались в результаті порушення зобов'язання в сфері суміжних прав;*
- *з матеріалами кримінального провадження по обвинуваченню особи у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 286 КК України;*
- *матеріалами справ про скасування постанови про накладення адміністративного стягнення по справі про адміністративне правопорушення.*

2.5. ПРОАНАЛІЗОВАНО СУДОВУ ПРАКТИКУ:

2.5.1 У справах про скасування постанови у справах про адміністративні правопорушення:

- №_____ від _____ р. (Відмова у реалізації права на професійну правничу допомогу є незаконною і тягне за собою скасування постанови);
- №_____ від _____ р (Відсутність постанови по справі про адміністративне правопорушення посилань на технічний засіб, за допомогою якого здійснено відеозапис, такий відеозапис, не може вважатися належним та допустимим доказом вчинення адміністративного правопорушення);
- №_____ від _____ р (Факт порушення правил дорожнього руху не підтверджується поясненнями свідків, які не допитувалися у судовому засіданні та не попереджалися про кримінальну відповідальність за дачу завідомо неправдивих свідчень, а тому їх покази не можуть бути беззаперечним доказом вчинення позивачем адміністративного правопорушення);

2.5.2 У справах про відшкодування шкоди внаслідок дорожньо-транспортної пригоди:

- №_____ від _____ р.; №_____ від _____ р.; №_____ від _____ р. (підтверджують, що звіт про оцінку майна є доказом суми матеріального збитку);
- №_____ від _____ р (посилання на те, що розмір завданої майнової шкоди не перевищує ліміт відповідальності страховика і це є підставою для відмови у стягненні майнової шкоди з Відповідача не відповідає фактичним обставинам справи та є помилковими), аналогічні висновки по справам за №359/2309/17, №755/7666/19, №587/1080/16-ц, №370/2787/18;
- №_____ від _____ р (правильним є стягнення із винного водія різниці між фактичною вартістю ремонту (без урахування коефіцієнта фізичного зносу) та страховим відшкодуванням, оскільки в цьому випадку у страховика не виник обов'язок з відшкодування такої різниці незважаючи на те, що вказані збитки є меншими від страхового відшкодування (страхової виплати).

2.5.3 У справах про відшкодування збитків, що стались в результаті порушення зобов'язання в сфері суміжних прав:

- № _____ від _____ р (підстави звернення до суду з позовом про стягнення збитків у організації колективного управління права відсутні, тому що такий позов може бути подано лише на захист майнових прав власників об'єктів авторського права та (або) суміжних прав та виключно від імені цих правовласників);

Рішення господарських судів:

- № _____ від _____ р (факт акредитації організації колективного управління у визначеній сфері сам по собі не надає цій організації право звертатися до суду від власного імені, без зазначення конкретного правовласника, в інтересах якого подано позов);

- № _____ від _____ р (УЛАСП не має права звертатися до суду з таким позовом в своїх інтересах, на захист своїх прав на отримання роялті; відсутня винна неправомірنا поведінка відповідача, оскільки: в ресторані публічно використовувалися фонограми і виконання, права на які отримано на підставі договорів з власниками виключних майнових суміжних прав на ці об'єкти, а зазначені правовласники вилучили свої права з управління УЛАСП).

2.5.4 Інші питання:

У питаннях щодо стягнення судових витрат на професійну правничу допомогу:

- № _____ від _____ р (що стосується часу, витраченого фахівцем в галузі права, то достатнім є підтвердження лише кількості такого часу, а не обґрунтування, що саме така кількість часу витрачена на відповідні дії);

- № _____ від _____ р (витрати на правову допомогу стягуються не лише за участь у судовому засіданні, а й у разі вчинення інших дій за його межами).

У питаннях щодо сплати судового збору за позовні вимоги майнового та немайнового характеру:

- № № _____ від _____ р (позовна вимога про відшкодування моральної шкоди є майновою вимогою, оскільки визначена у грошовому вимірі).

2.5.5 Рішення Конституційного Суду України:

1. Рішення Конституційного суду України № 23–рп/2010 від 22.12.2010 р. (Презумпція невинуватості поширюється також і на адміністративні правопорушення).

2. Рішення Конституційного Суду України №5-рп/2015 від 26.05.2015 р. (ст.276 КУпАП передбачає, що «справа про адміністративне правопорушення розглядається за місцем його вчинення», яке необхідно розуміти так: «за місцем його вчинення» визначає адміністративно-територіальну одиницю, на яку поширюється юрисдикція відповідного органу, уповноваженого законом розглядати справу про адміністративне правопорушення).

Під час проходження навчально-виробничої практики я відвідував судові засідання у якості вільного слухача, був присутнім у наступних районних судах міст Харкова: _____. Також я відвідував _____.

Був присутній при наданні консультацій клієнтам. Після кожного судового засідання разом із адвокатом ми проводили аналіз справи. Одночасно я відчував хвилювання та інтерес до справи, саме це було підґрунтям відповідального ставлення до кожного, складеного мною, процесуального документу.

Під час проходження виробничої практики я вмiло застосовував знання, набуті мною за період навчання та отримав практичні навички зі складання процесуальних документів, ознайомився із судовою системою та відчув на собі складність професії, ритм життя адвокатів, їх хвилювання та емоції.

Завдяки навчально-виробничій практиці набуті мною теоретичні знання з вивчення загальних та спеціальних юридичних дисциплін були поглиблені та закріплені.

Навчально-виробнича практика допомогла мені зрозуміти, що я не помилився з вибором майбутньої професії, незважаючи на те, що адвокат – важка, відповідальна, стресова та певним чином професійно-деформуюча професія. Навпаки, почуття того, що володіючи знаннями ти маєш змогу допомогти людині вирішити його проблему збуджує інтерес до обраної спеціальності.

**6.2 Зразок щоденника проходження навчально-виробничої
практики**

**Міністерство освіти і науки України
Державний біотехнологічний університет**

**ЩОДЕННИК
ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ**

(П.І.П. здобувача вищої освіти)

із спеціальності 081 Право першого бакалаврського рівня

II/III курсу, група _____

6.3. Зразок (вимоги) щодо оформлення характеристики на здобувача-практиканта.

АДВОКАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

ХАРАКТЕРИСТИКА

студентки-практикантки _____

_____, студентка _____ рівня _____ курсу _____ форми навчання, проходила навчально-виробничу практику в Адвокатському об'єднанні _____ з _____ по _____ року.

Протягом __ тижнів проходження навчально-виробничої практики _____ уважно і відповідально ставилася до виконуваної роботи.

Під час проходження навчально-виробничої практики здобувачка вищої освіти _____ ознайомилася з роботою, завданнями та нормативно-правовими актами, які регулюють адвокатську діяльність. Здобувачка також вміло застосовувала набуті теоретичні знання при здійсненні тлумачення законів та їх застосуванні на практиці. Під час відвідувань судів, у якості вільного слухача, здобувачка ознайомилася з структурою та особливостями судових органів. Набула практичних навичок з правильного складання процесуальних документів.

Протягом проходження навчально-виробничої практики _____ вміло застосувала набуті нею теоретичні знання, відповідально ставилася до роботи. Покладені на неї обов'язки виконувала сумлінно та якісно. Всі завдання були виконані в повному обсязі та в визначені строки. За час практики проявила себе як людина, яка прагне здобувати нові знання, вдосконалювати отримані та набувати практичний досвід.

В роботі _____ проявила себе як відповідальний, цілеспрямований, наполегливий, грамотний та дисциплінований фахівець. Здобувачка вищої освіти володіє необхідними знаннями в своїй області і швидко засвоює нову інформацію.

Успішно завершила проходження навчально-виробничої практики.

Керуючий партнер
